

19/02/2016

Migracions històriques a Olesa de Montserrat, 1581-1930

Els processos migratoris no són un fenomen recent, sinó que han existit des d'antic. Aquesta tesi ha estudiat la població d'Olesa de Montserrat entre 1581 i 1930. Les dades de les més de cent mil persones que hi van viure en aquest període ha permès reconstruir les característiques i les tendències dels moviments migratoris, així com relacionar-los amb el procés d'industrialització i modernització, i assenyalar els canvis i les continuïtats de la mobilitat de la població olesana en el pas de l'antic règim demogràfic al nou.

Vista general d'Olesa, 1916. Font: Arxiu Fotogràfic Municipal d'Olesa de Montserrat, Fitxa 5552.

La present tesi doctoral és un estudi en demografia històrica entorn als moviments migratoris a escala municipal que abasta un espai temporal de tres segles i mig. Aquest marc cronològic s'ha analitzat, tant diacrònicament com sincrònicament, mitjançant el buidatge nominatiu dels homes i dones que han viscut a Olesa —un buidatge de més de 100.000 personatges descobrint, així, 12.589 emigrants i 13.510 immigrants—.

Els seguiments nominatius han permès copsar la reconstrucció d'històries migratòries resseguint la trajectòria de vida de les persones amb noms i cognoms per apropar-nos al fenomen migratori i als trets distintius d'aquesta gent i aconseguir esbrinar, a través del conjunt de biografies i trajectòries de persones llur vida col·lectiva. És a partir d'aquestes trajectòries i biografies que hem pogut, d'una banda, comprovar la capacitat d'aquesta gent de desplaçar-se d'un lloc a un altre, de canviar d'activitat econòmica o d'estat civil i, d'altra banda, és des d'aquest pluralisme biogràfic on es barregen realitats heterogènies —diferents tipus de famílies, formes diverses de convivència...—.

La recerca s'ha fet amb la intenció, d'una banda, d'assenyalar, de la manera més precisa possible i partint d'uns fonaments demogràfics, els canvis i les continuïtats de la mobilitat de la població olesana en el pas de l'antic règim demogràfic al nou règim demogràfic; d'altra banda, observar l'inici del desenvolupament i els determinants del pas de la societat agrària a la societat industrial i analitzar les migracions com un dels fenòmens claus del procés d'industrialització i modernització. Molts estudis sobre la mobilitat de la població han emprat l'equació compensatòria per calcular els saldos migratoris, sovint amb els estocs, però el buidatge nominatiu ha permès verificar, després de corregir i depurar la informació, els resultats.

S'han constatat canvis en el pas dels anys i, alhora, s'ha posat de manifest que Olesa passa de ser una població receptora d'immigrants a ser una població emissora d'emigrants per convertir-se, novament, en una població receptora d'immigrants. La mobilitat de la població ha influït en la dinàmica i l'estructura demogràfica atès que es tracta d'una mobilitat de curta i mitjana distància amb predomini masculí i, generalment, individual i qualificada, des dels seus orígens fins ben entrat el segle XIX, i d'una migració majoritàriament femenina, i sovint, en família i poc qualificada, des de mitjan segle XIX a 1930. D'altra banda, aquesta mobilitat de curta distància, almenys fins a mitjan segle XIX, és fruit dels intercanvis matrimonials i de la circulació de mà d'obra.

En canvi, des de la segona meitat del segle XIX, arran de la industrialització i afavorit, poc després, per la fil·loxera, hi ha un canvi radical, estenent-se l'atracció vers una població d'altres regions peninsulars, arribada, majoritàriament, en família. Aquests migrants, normalment, segueixen uns itineraris: del camp i la muntanya, fins i tot des de més enllà dels Pirineus o de la Depressió de l'Ebre, cap al litoral, passant per Olesa, on romandran temporalment o definitiva; o des de la Catalunya Nova, o més al sud, i de mar endins, cap a les rodalies de Barcelona on arribaran a Olesa per quedar-se temporalment o definitiva. Concretament, en el traspàs del segle XIX al segle XX els itineraris recorreguts els porten, sovint i prèviament, per altres municipis industrialitzats com Terrassa, Sabadell, Manresa... posant de manifest una interacció entre el procés d'industrialització, l'alfabetització i les migracions.

Carles Millàs i Castellví

Departament de Geografia

carles.millas.castellvi@gmail.com

Referències

[View low-bandwidth version](#)